



Beleidsagenda integrale veiligheid Olst-Wijhe 2025 - 2029

Wijhe, 30 augustus 2024

Voorwoord

Veiligheid staat aan de basis om een prettig leven te kunnen hebben. Zelf heb ik de afgelopen periode mogen proeven aan het woonklimaat van onze mooie gemeente. De gemeente kenmerkt zich door rust en vrijheid voor inwoners, voorbijgangers en gasten. Omsloten door grote steden Deventer en Zwolle zien we dat onze gemeente snel groeit. Dat is positief, maar het brengt ook uitdagingen met zich mee. Klassieke veiligheidsvraagstukken pakken we aan en er is breed ingezet op veiligheid.

We kunnen ons niet afsluiten voor stedelijke problematiek en zien dat criminelen Oost-Nederland en specifiek het platteland steeds beter weten te vinden. Het is daarom belangrijk om in te zetten op veiligheid. In eerste instantie door capaciteit te vergroten en onze informatiepositie te verbeteren zodat we beter inzicht krijgen in wat er speelt. Dit doen we als gemeente, maar juist ook in regionaal verband, door goed samen te werken en taken regionaal te beleggen.

Zoals in januari 2024 met de raad besproken zijn er twee thema's die relatief nieuw zijn en onze focus verdienen voor de komende jaren: ondermijning en zorg & veiligheid. Met deze beleidsagenda kiezen we voor een andere aanpak dan het klassieke beleidsplan. We focussen op een aantal onderwerpen en werken deze onderwerpen samen met onze partners gefaseerd uit. Met de aanpak van ondermijnende criminaliteit willen we voorkomen dat criminelen zich verder kunnen vermengen met de bovenwereld, de leefbaarheid in onze gemeente behouden/verbeteren en ervoor zorgen dat onze ondernemers goed tot hun recht kunnen komen in een economie waar eerlijke concurrentie is.

Door zorg en veiligheid nog beter te verbinden willen we waar mogelijk organiseren dat mensen die overlast of onveilige situaties (dreigen te) veroorzaken juiste zorg krijgen, in plaats van dat de focus ligt op een justitiële aanpak. In een wereld waarin de zorg overbelast is en de politie steeds vaker ingezet wordt om in te grijpen bij kwetsbare personen met onbegrepen gedrag, is er veel winst te behalen door problematiek in een zo vroeg mogelijk stadium te herkennen en escalatie te voorkomen.

Als netwerkgemeente kijken we goed naar wat er in het land en in de regio gebeurt. We proberen het wiel niet opnieuw uit te vinden, maar kijken naar wat andere gemeenten doen. Waar mogelijk dragen we bij aan de veiligheid in andere gemeenten en maken samen Nederland veiliger. We zoeken de verbinding intern en extern; we zullen de komende jaren werken aan bewustwording van veiligheidsproblematiek van inwoners, ondernemers en de eigen collega's.

Sietske Poepjes
Burgemeester Olst-Wijhe

Inhoud

Voorwoord	2
3 Inleiding	4
3.1 Proces veiligheidsbeleid	4
4 Analyse.....	5
5 Focusthema's	7
5.1 Ondernijning	8
5.2 Zorg en veiligheid	10
5.3 Crisisbeheersing.....	11
5.4 Cyber.....	12
6 Borging & financiën	13
Bijlage 1: Bevoegdheden burgemeester (OOV)	14
Bijlage 2: Samenwerkingspartners	16
Politie	16
Openbaar Ministerie	16
Driehoek.....	16
RIEC.....	17
Veiligheidsregio IJsselland	17
Zorg- en veiligheidshuis	18
Overige.....	18

3 Inleiding

De gemeente Olst-Wijhe is de afgelopen jaren gestaag gegroeid tot zo'n 19.000 inwoners. De gemeente Olst-Wijhe staat bekend als een veilige gemeente waar het prettig wonen is. 92% van onze inwoners ervaart de woon- en leefomgeving als veilig (*burgerpeiling, 2021*) maar kijkende naar de onveiligheidsperceptie (tegen de landelijke trend in) valt op dat deze sinds 2014 is gestegen, terwijl het aantal momenten waarop onveiligheid ervaren wordt gedaald is en het aantal geregistreerde misdrijven en aangiften nagenoeg gelijk gebleven is (*veiligheidsmonitor, 2021*). We willen de gemeente veilig houden, maar veiligheid is geen vanzelfsprekendheid. Daarom is het belangrijk om een passend veiligheidsbeleid te voeren en goed aangehaakt te blijven op ontwikkelingen binnen en buiten onze gemeente in samenwerking met onze partners in het veiligheidsdomein. We zien landelijk dat gemeenten steeds meer taken en bevoegdheden krijgen op diverse veiligheidsthema's, die gemeentes en veiligheidspartners steeds verder onder druk zetten (*Schilder & Van der Grinten, 2022*). Voorbeelden hiervan zijn de taken op het gebied van burgerlijke weerbaarheid, de zorg voor integrerende ex-gedetineerden, casus- en procesregie op de thema's zorg en veiligheid en een breed takenpakket op het thema ondermijnende criminaliteit. Dit wordt versterkt door een complexer wordende samenleving, waarin landelijk, maar ook binnen onze gemeentegrenzen spanningen tussen bevolkingsgroepen en individuele inwoners steeds vaker oplopen. Waar we tot dusverre vooral problemen zagen die zich buiten onze gemeentegrenzen manifesteerden, zien we steeds vaker dat er casuïstiek speelt op het gebied ondermijning, zorg en veiligheid en polarisatie. De overheid wordt steeds vaker gezien als onbetrouwbaar en heeft hierin alle zeilen bij te zetten omdat we zien dat het vertrouwen in de overheid de afgelopen jaren afgenomen is (*Brouwer, Van Esseveldt, & Ferwerda, 2022*). Veiligheid is een thema dat op vele beleidsvelden terugkomt. In het kader van de Omgevingswet wordt integraal nagedacht over de impact van (wijzigende) ruimtelijke situaties in onze gemeente. We zien dat dit ertoe leidt dat veiligheid steeds vaker vroegtijdig betrokken wordt bij nieuwe plannen.

3.1 Proces veiligheidsbeleid

De raad stelt een beleidsagenda conform artikel 38b van de politiewet vast. De beleidsagenda wordt door de burgemeester (portefeuillehouder veiligheid) iedere vier jaar opgesteld op basis van wat de raad haar meegegeven heeft in aanloop naar dit beleidsplan. In principe gebeurt dit aan het begin van een raadsperiode, maar gezien het ontbreken van een actueel beleidsplan in de afgelopen jaren, wordt hiervan afgeweken. Het beleidsplan wordt ten minste ieder jaar geëvalueerd. De burgemeester is van oudsher verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid binnen de gemeente en heeft een breed scala aan bevoegdheden¹ op dit gebied. Als gemeente werken we op het thema veiligheid samen met een aantal partners². De gemeenteraad speelt een belangrijke rol in het veiligheidsdomein, als vertegenwoordiger van het volk, als koersbepaler en als toezichthouder op de uitvoering van beleid.

Integrale veiligheid is een breed beleidsthema. Een aantal thema's (omgevingsveiligheid, brandveiligheid, verkeersveiligheid en het overgrote deel van de uitvoering in het zorg- en veiligheidsdomein, evenementenveiligheid) worden uitgevoerd buiten deze beleidsagenda; elders in de organisatie of bij onze partners. Het thema omgevingsveiligheid krijgt met de invoer van de omgevingswet de komende jaren aandacht in onze omgevingsplannen. Overheden krijgen hierdoor in een vroeg stadium de mogelijkheid om proactief rekening te houden met de veiligheidsvraagstukken behorende bij ruimtelijke plannen. In de sociale toekomstvisie beschrijven we een gemeente willen zijn waarin je prettig en veilig kunt wonen. De

¹ Zie bijlage 1 voor de bevoegdheden van de burgemeester

² Zie bijlage 2 voor een korte uitleg van de samenwerkingspartners

combinatie van deze visies en onderliggende plannen geeft een basis voor een (sociaal en fysiek) veilige leefomgeving.



Partners:

- Politie
- Openbaar Ministerie
- RIEC (informatie en expertisecentrum thema ondermijning)
- Veiligheidsregio IJsselland (brandweer, GHOR, crisisbeheersing en rampenbestrijding)
- Zorg- en veiligheidshuis (regionale samenwerking)
- Inwoners en ondernemers

In deze beleidsagenda worden de thema's beschreven waar we in de komende jaren op willen focussen. We focussen op deze thema's omdat hier nieuwe ontwikkelingen plaatsgevonden hebben die de komende jaren onze focus vragen. Sommige ontwikkelingen zijn al langer in beeld, maar verdienen meer aandacht om externe redenen. Hierover is meer te lezen in de volgende hoofdstukken.

4 Analyse

Data, bewustwording en meldingsbereidheid

Het aantal door de politie geregistreerde misdrijven binnen de gemeente is sinds 2016 normaal voor een gemeente van deze omvang, met een negatieve uitschieter in 2020. Dit betekent echter niet dat er geen zorgen zijn. Met de komst van ondermijnende criminaliteit naar het Oosten van het land, specifiek in de buitengebieden weten we -mede door onze locatie tussen stedelijke gebieden- dat we aantrekkelijk zijn voor criminelen. Dit fenomeen laat zich niet vangen in cijfers. De aanpak van polarisatie en radicalisering is primair een taak voor de gemeente en richt zich op preventie, signaleren en interveniëren. De gemeente en een scala aan partners (politie, welzijnsinstellingen, scholen, maatschappelijke organisaties) kunnen hierin een rol spelen, waarbij de gemeente een regierol heeft. De afgelopen jaren hebben we onder anderen op de thema's inkomensongelijkheid, milieu/duurzaamheid en immigratie/vluchtelingen op landelijke schaal veel polarisatie gezien.

Doordat we slecht zicht hebben op ondermijnende criminaliteit, mensenhandel, polarisatie en radicalisering, geven onze cijfers aan dat er weinig problemen zijn. Kijkende naar landelijke en regionale trends is de verwachting dat hier sprake is van een zwaarwegend dark number: criminaliteit en gerelateerde fenomenen blijven buiten zicht omdat signalen onvoldoende herkend worden. Dit is gevaarlijk, omdat het ervoor zorgt dat criminele activiteiten lange tijd onder de radar kunnen plaatsvinden waardoor slachtoffers niet of te laat gezien worden. Het is belangrijk om de bewustwording op deze

thema's te vergroten, zodat signalen door zowel hulpverleners als inwoners en ondernemers vroegtijdig herkend kunnen worden, zodat de problemen aangepakt en bij voorkeur voorkomen kunnen worden. Het is belangrijk om regionale ontwikkelingen hierin te blijven volgen en in eerste instantie te investeren in de bewustwording van de eigen organisatie. Als de basis hier op orde is dient ook in de bewustwording van onze inwoners en ondernemers geïnvesteerd te worden.

Opvallende trends uit de politiecijfers zijn verder het aantal geregistreerde misdrijven waarbij sprake was van wapenhandel dat sinds 2020 verhoogd is en het sinds 2016 toenemende aantal fraudemeldingen. Fraude neemt landelijk ook toe, waarbij opvalt dat met name gaat om digitale criminaliteit zoals whatsappfraude, fishing, bankhelpdeskfraude en dergelijken. Daarnaast blijven high impact crimes zoals inbraken in woningen, bedrijven en overige objecten zoals garageboxen belangrijke aandachtspunten. Daarnaast zien we in de overlaststatistieken een duidelijke toename in het aantal overlastmeldingen sinds het begin van de COVID19 pandemie, die zij het iets afgezwakt nog altijd verhoogd is.

Crisis

Over crises gesproken; de landelijke crisisaanpak op de vluchtelingenproblematiek en de COVID19 crisis hebben een ander licht geworpen op het fenomeen crisis. Waar we ons in het verleden alleen voorbereidden op een flitsramp, wordt in toenemende mate van ons verwacht dat we als gemeente gedurende langere tijd op gemeentelijk niveau de crisis kunnen managen. Hoewel er regionaal op dit moment gewerkt wordt om gemeenten na twee tot drie maanden te kunnen ontlasten, betekent dit alsnog dat onze beleidscapaciteit in een dergelijk geval sterk vermindert. De afgelopen jaren hebben we gezien dat dit zeer onwenselijk is en dat veiligheidsbeleid ondanks de beste ambtelijke intenties op onvoldoende aandacht kon rekenen doordat er onvoldoende capaciteit was.

5 Focusthema's

In de komende hoofdstukken worden de thema's waar we de komende vier jaar op focussen nader uitgelicht. Het thema ondermijning is grotendeels uitgewerkt, omdat we op dit thema een goed beeld hebben van waar we staan en wat er nodig is. De thema's worden toegelicht en geagendeerd. We agenderen deze onderwerpen, zodat we onze beleidscapaciteit gericht in kunnen zetten. De hoogste prioriteit gaat uit naar de thema's 'ondermijning' en 'zorg en veiligheid'. Ook op de thema's crisisbeheersing en cyber is dringend aandacht nodig, maar dit zal minder beleidscapaciteit vragen. In de uitwerking van thema's zoeken we intern en extern onze samenwerkingspartners op, werken we integraal en maken we gebruik van 'beste praktijken' uit ons netwerk. Op alle thema's wordt in regionaal verband samengewerkt met de 10 IJssellandse gemeenten en hun veiligheidspartners.



Focusthema's:

- Ondermijning
- Zorg en veiligheid
- Crisisbeheersing
- Cyber

Naast de focusthema's werken we verder aan ons veiligheidsfundament. Onder het veiligheidsfundament vallen thema's zoals:

Veiligheidsfundament	
Crisisbeheersing	Veilig ondernemen
Openbare orde	Veilig recreëren en uitgaan
Sociale veiligheid	Aanpak drugsoverlast
Omgevingsveiligheid	Aanpak woonoverlast
High impact crimes	Advisering bestuurlijke maatregelen
Buurtbemiddeling	Veilig buitengebied
Coördinatie bij woningontuimingen	Evenementenveiligheid

Op integrale veiligheid werken we in de regio IJsselland samen in de Regionale Coördinatie Integrale Veiligheid (RCIV) en de Regionale Samenwerking Crisisbeheersing (RSC). Bestuurlijke samenwerking vindt plaats in het District Veiligheidsoverleg (DVO) en het Algemeen Bestuur (AB) van veiligheidsregio IJsselland.

Veiligheid is een domein dat altijd in beweging is, mede doordat het onderhevig is aan externe invloeden zoals de binnen- en buitenlandse veiligheid. Dit kan betekenen dat we in de komende jaren te maken krijgen met nieuwe thema's. Hier zullen we met onze partners adequaat op reageren.

5.1 Ondermijning

Kijkend naar het thema ondermijnende criminaliteit wordt eveneens veel van onze gemeente gevraagd. De bevoegdheden van de burgemeester om ondermijning en gevaarzetting door criminele activiteiten aan te pakken zijn de laatste jaren aanzienlijk uitgebreid (*Zakboek OOV 3^e druk, Nederlands Genootschap Burgemeesters*). De IJssellandse gemeenten werken aan de in het DVO³ vastgestelde 'de basis op orde'. Hierin zijn stappen gezet, maar het blijkt onmogelijk om met de huidige capaciteit beleid te ontwikkelen, implementeren én uit te voeren. Om onze gemeentelijke regierol op het thema te kunnen pakken is beleids capaciteit nodig, maar ook capaciteit die zich bezig kan houden met uitvoering en coördinatie van beleid. Signalen van ondermijning beginnen vrijwel altijd klein (vaak zonder tastbaar strafrechtelijk component) en dienen multidisciplinair onderzocht te worden. De gemeente is bij de bestuursrechtelijke aanpak van ondermijning in de regie. Hier zijn interne collega's uit verschillende teams bij betrokken, maar ook partners zoals het RIEC, de Politie, Belastingdienst, Omgevingsdienst en vele anderen. Hoewel het aantal signalen van ondermijning toegenomen is, blijft het organiseren van interne en externe bewustwordingscampagnes op dit thema van belang. Hierbij haken we zoveel mogelijk aan op regionale (of landelijke) campagnes, maar is lokale coördinatie fundamenteel.

Een andere belangrijke factor in de aanpak van ondermijnende criminaliteit is de Wet Bibob (Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur). Recent is het Bibob beleid geactualiseerd. Echter is er lokale expertise en capaciteit nodig om ons Bibob beleid te implementeren, uit te voeren en te evalueren; de rol van Bibob-coördinator wordt op dit moment niet uitgevoerd. Hoewel er op dit moment door de provincie en het RIEC gewerkt wordt aan regionale ondersteuningscapaciteit (op Bibob coördinatie en op operationele ondersteuning), moet eerst de basis capaciteit in eigen huis op orde zijn, om voldoende gebruik te kunnen maken van deze regionale ondersteuning.

We zien landelijk een snel veranderend veiligheidslandschap. De ondermijnende criminaliteit vindt óók het Oosten van het land, specifiek in de buitengebieden. Geografisch bevindt onze gemeente zich tussen 2 grote en snelgroeiende gemeenten in. In zowel Zwolle als Deventer wordt structureel steeds meer capaciteit ingezet op het thema veiligheid en specifiek op het gebied van aanpak van ondermijnende criminaliteit. Doordat de aanpak in omliggende gemeenten snel van de grond komt treedt een waterbed effect op, wat betekent dat criminelen eerder geneigd zullen zijn om zich in 'een rustige plattelandsgemeente' te vestigen. Dit effect is bevestigd in het IJssellandse DVO en wordt herkend door de analyses van het RIEC. In de gemeente hebben we de afgelopen jaren een aantal casussen voorbij zien komen, zoals een drugslab in Den Nul, een opslag met grondstoffen voor een synthetisch drugslab in de directe omgeving van het gemeentehuis en een aantal dumpingen van drugsafval, om nog niet te spreken van een aantal drugslabs net over de gemeentegrens in onder andere Raalte. Gemeentelijke inzet op dergelijke casussen vraagt forse capaciteit en expertise die onvoldoende aanwezig is. Denk hierbij aan acute inzet bij de afhandeling van het incident (onder de noemer crisisbeheersing) maar met name ook aan de langdurige juridische capaciteit bij casussen ten aanzien van handhaving.

Ook op aanverwante⁴ thema's zoals mensenhandel, radicalisering en polarisatie is het van belang om aan bewustwording te werken. Als gemeente merken we (mede door regionale samenwerking op deze thema's) dat we een goed beeld hebben van wat we nodig hebben op de thema's ondermijning en zorg en veiligheid. De thema's mensenhandel, radicalisering en polarisatie zijn echter nog onvoldoende in beeld waardoor we belangrijke signalen onvoldoende herkennen en oppakken, met mogelijk zeer ernstige gevolgen. Landelijk zien we voorbeelden van langlopende casuïstiek die (in bepaalde mate) bij de gemeente bekend is, die op een gegeven moment dermate escaleert dat ze forse maatschappelijke impact

³ Districtelijk Veiligheidsoverleg

⁴ Deze thema's zijn verdeeld over meerdere beleidsvelden en vallen niet per se onder het thema ondermijning, wel onder veiligheid en worden bestuurlijk besproken in het DVO.

hebben en er vragen gesteld worden over het lokale veiligheidsbeleid. Omdat we weten dat hier een groot risico met idem maatschappelijke impact op rust, is het belangrijk om hierop te investeren.

We zijn regionaal gecommitteerd (besluit DVO 2023) om 'de basis op orde' te krijgen. Hierin beogen de IJssellandse gemeente in de aanpak van ondermijning minimaal op een basisniveau te komen. Enkele belangrijke elementen die voor ons nog in de planning liggen zijn:

- Bewustzijn / meldingsbereidheid (intern – extern) bevorderen;
- Blijven verbinden in het project Veilig Buitengebied;
- Verbeteren en intensiveren integrale aanpak van casuïstiek aan de lokale casustafel;
- Verbeteren van de informatiepositie;
- Het structureel organiseren en coördineren van integrale controles, op basis van individuele casuïstiek en fenomenen;
- Wet Bibob: implementatie nieuwe beleidsregel;
- Leegstand aanpakken⁵;
- Samen met de politie leggen we focus op de aanpak van ondermijning in onze buitengebieden en op industrieterreinen.

⁵ Door ontwikkelingen in het buitengebied zien we steeds meer leegstand in het buitengebied en deze trend lijkt zich door te zetten. Leegstand (en inkomensverlies onder bijvoorbeeld agrariërs) kunnen ondermijnende activiteiten in de hand spelen, omdat criminelen constant zoeken naar geschikte ruimtes voor hun activiteiten.

5.2 Zorg en veiligheid

Persoonsgerichte aanpak

Steeds meer inwoners kampen met een opeenstapeling van problemen die leiden tot veiligheidsrisico's voor individu en/of omgeving. De gemeente Olst-Wijhe kent een persoonsgerichte aanpak voor inwoners met complexe problematiek waarbij veiligheidsrisico's aan de orde zijn. De ernst van de problematiek neemt toe, veel instanties hebben een aandeel in de aanpak van de problematiek en de gemeente heeft hier een belangrijke (regie)rol in. Het thema raakt verschillende beleidsgebieden zoals re-integratie ex-gedetineerden, Wet Verplichte GGZ, mensenhandel, radicalisering en polarisatie, huiselijk geweld, woonoverlast en jeugd. Doelstelling voor de komende jaren is de veiligheids-, zorg- en jeugdketen optimaal in te zetten op de aanpak van multi problematiek en handvatten te geven voor preventie en vroegsignalering. We werken in regionaal verband samen met de gemeenten van de Veiligheidsregio IJsselland aan de Regionale Agenda Zorg en Veiligheid, waarin drie onderwerpen centraal staan: Invoering van de AVE⁶-methodiek, straat-triage bij personen met onbegrepen gedrag en het realiseren van onvoorwaardelijke woonplekken. Daarnaast werkt Olst-Wijhe samen in DOWR⁷-verband aan de verbinding van Zorg en Veiligheid.

Met het nieuwe wetsvoorstel 'versterking regie volkshuisvesting' wordt beoogd urgent woningzoekenden een betere kans te geven; dit is belangrijk omdat we zien dat mensen die tussen wal en schip vallen nu regelmatig langdurig op locaties wonen die problematiek versterkt.

Vluchtelingen

Rond de vluchtelingenproblematiek wordt een beroep gedaan op onze gemeente en de politie. Ook onze gemeente heeft een taakstelling voor de opvang van vluchtelingen in verschillende doelgroepen. Dankzij een goede samenwerking met het COA, de politie, Salland Wonen en andere (maatschappelijke) partners is de opvang tot op heden goed verlopen. We moeten hierop blijven investeren om de opvang veilig en leefbaar te houden voor vluchtelingen en omwonenden.

Woonoverlast

Gemeenten spelen een sleutelrol in de aanpak van woonoverlast. Er wordt vaak naar de gemeente gewezen als er sprake is van overlast in de buurt. De gemeente heeft tal van instrumenten tot haar beschikking om overlast tot een einde te brengen. In eerste instantie worden situaties in gesprek met betrokkenen opgelost, waarbij buurtbemiddeling een rol kan spelen. Samen met partners zoals zorgaanbieders en de woningbouwvereniging wordt gekeken naar oplossingen om woonoverlast zoveel mogelijk te voorkomen en wanneer nodig te beperken. Indien nodig worden bestuursrechtelijke instrumenten ingezet vanuit bijvoorbeeld de woningwet en de gemeentewet (Art. 151D, de Wet Aanpak Woonoverlast).

Mensenhandel, polarisatie en radicalisering

Op aanverwante actuele thema's zoals mensenhandel (raakvlak met ondermijning), is het van belang om aan bewustwording te werken. Als gemeente merken we (mede door regionale samenwerking op deze thema's) dat we een goed beeld hebben van wat we nodig hebben op de thema's ondermijning en zorg en veiligheid. De thema's mensenhandel, polarisatie en radicalisering zijn echter nog onvoldoende in beeld waardoor we belangrijke signalen onvoldoende herkennen en oppakken, met mogelijk zeer ernstige gevolgen.

⁶ Aanpak Voorkomen Escalatie

⁷ Deventer, Olst-Wijhe en Raalte

5.3 Crisisbeheersing

De gemeente heeft een zorgplicht voor haar inwoners. In plaats van de klassieke (en niet vaak voorkomende) flitsramp zien we steeds vaker (landelijke) crises waarbij gemeentelijke inzet in grote mate vereist is. Denk hierbij aan COVID19, crisisaanpak op de noodopvang van vluchtelingen, boerenprotesten en specifiek de groter wordende kans op (grootschalige) uitval van vitale infrastructuren.

Klimaatverandering speelt eveneens een grote rol; dit kan leiden tot een uiteenlopende scala aan crises, variërend van overstromingen tot natuurbranden, extreem weer en buitenlandse migratiestromen die het nodige zullen vragen van onze gemeente. Dit zorgt ervoor dat we zowel lokaal als regionaal onze crisisorganisatie moeten herinrichten. Hierbij haken we aan op het regionale programma risico- en crisisbeheersing, zijn we met de veiligheidsregio in gesprek over invulling van kernteams en denken we na over de continuïteit van de 'normale bedrijfsvoering' ten tijde van een langdurige crisisinzet. De samenwerking met de veiligheidsregio en het samenwerkingsverband daarbinnen op het gebied van crisisbeheersing met andere gemeenten is overigens structureel van aard en helpt ons om aangehaakt te blijven op landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen.

Mede op basis van het nieuwe veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) kunnen we beter sturen op basis van (vroegtijdige) informatie die ons voor kan bereiden op incidenten die inzet van ons (kunnen) vragen. Met de veiligheidsregio denken we na over 'de crisis van morgen' en bereiden we ons hier proactief op voor.

Borging

Het is belangrijk om de interne crisisorganisatie op orde te krijgen, voldoende (continue) capaciteit beschikbaar te hebben en hierin zoveel mogelijk samen te werken met buurgemeenten. Hierin zullen stappen gezet moeten worden om te kunnen voldoen aan regionale standaarden. Onderzocht dient te worden welk kwaliteitsniveau wij ambiëren en hoe zich dit verhoudt tot de huidige bezetting. Op basis hiervan dienen maatregelen genomen te worden om de capaciteit op orde te brengen. Verandering van het beleidsveld crisisbeheersing naar langdurige crises legt de kwetsbaarheid van de capaciteit op veiligheid bloot.

5.4 Cyber

De samenleving digitaliseert en digitale criminaliteit is een groeiend fenomeen. Er bestaan twee vormen van digitale criminaliteit. Onder digitale criminaliteit verstaan we oplichting en online pestgedrag, maar ook kunnen hacks en gijzelsoftware overheidsinstanties, bedrijven en de maatschappij als geheel ontwrichten. Als gemeente willen we de interne organisatie voorbereiden op bijvoorbeeld de uitval van systemen, maar bewustwording over digitale risico's vormt de rode draad in de aanpak van digitale criminaliteit, waarbij bedrijven, instellingen en inwoners de belangrijkste doelgroepen zijn. Cybersecurity wordt gemeenschappelijk binnen het DOWR verband opgepakt, maar als gemeente zullen we moeten investeren in de bewustwording van onze inwoners om risico's te verkleinen.

6 Borging & financiën

Jaarlijks beoordelen we of de beleidsagenda nog actueel is en of we focus hebben op de juiste thema's. De aard van het beleidsveld veiligheid is dynamisch, waardoor een andere koers nodig kan zijn. Dit bespreken we in de jaarlijkse raadsbijeenkomst veiligheid.

De deelplannen op de thema's Ondernijning, Zorg en Veiligheid en Crisisbeheersing worden separaat opgesteld, waarbij het thema ondernijning in de eerste helft van 2025 geconcretiseerd wordt. Zorg en veiligheid volgt in de tweede helft van 2025 en in de tweede helft van 2026 volgt nadere uitwerking van de thema's crisisbeheersing en cyber.

We zien dat een aantal factoren ertoe leidt dat we structureel capaciteit tekortkomen. Dit komt onder anderen door de toename van landelijke langdurige crises, de verschuiving van ondernijnende criminaliteit naar het Oosten van het land, het zorg en veiligheidslandschap dat complexer en intensiever wordt, een toename aan het aantal taken van de gemeente en bevoegdheden van de burgemeester en de toenemende mate van juridisering van onze samenleving. Ook is er een versnippering van het taakveld: er wordt steeds vaker een beroep gedaan op het domein Veiligheid vanuit andere domeinen en er zijn steeds meer actoren betrokken. Veiligheid heeft een sterk coördinerend/uitvoerend component, wat de inzet van de huidige bezetting nog verder bemoeilijkt.

Willen we de komende vier jaar meer inzet op bovengenoemde thema's dan zijn er meer capaciteit en middelen nodig. We gaan daarbij uit van een uitbreiding van de huidige beleidscapaciteit met 1 fte (€ 100.000,-, per jaar). Eerst incidenteel voor 2025 met financiering uit de beschikbare reserves (algemene reserve en voor de lange termijn zullen we hiervoor een bedrag van € 100.000,-, per jaar opnemen in de Kadernota 2026-2029 als zijnde nieuw beleid.

Los van deze uitbreiding zullen we moeten werken aan:

- Structurele borging rol 'adviseur crisisbeheersing' (piket);
- Borging juridische ondersteuning op het gebied van openbare orde en veiligheid op de thema's ondernijning, bestuurlijke bevoegdheden en crisisbeheersing.
- Coördinatie van Bibob coördinatie- en uitvoering; hiervoor is specialistische capaciteit nodig.

Bijlage 1: Bevoegdheden burgemeester (OOV)

Bevoegdheid	Grondslag
12-minners	Artikel 172b Gemeentewet
Algemeen Plaatselijke Verordening (APV)	
Aanpak woonoverlast	Artikel 151d Wet Aanpak Woonoverlast
Algemene bevoegdheid (onder andere lichte bevelsbevoegdheid)	
Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB)	
Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ)	
Bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast	Artikel 172a Gemeentewet
Bestuurlijke ophouding	Artikel 154a Gemeentewet
Bewaken en Beveiligen	Stelsel B&B
Cameratoezicht	Artikel 151c Gemeentewet
Drank- en Horecawet	
Informatie-uitwisseling	
Kinderbescherming	
Noodbevel	Artikel 175 Gemeentewet
Noodverordening	Artikel 176 Gemeentewet
Openbare manifestaties	Wet Openbare Manifestaties (Wom)
Opiumwet (Wet Damocles)	Artikel 13b Opiumwet
Politiewet 2012	
Preventief fouilleren	Artikelen 151b en 174b Gemeentewet
Publieke gezondheid	Wet Publieke Gezondheid

Sluiten woning (Wet Victoria)	Artikel 174a Gemeentewet (Wet Victoriawet)
Tijdelijk huisverbod	Wet Tijdelijk Huisverbod
Toezicht gemakkelikheden en inrichtingen	Artikel 174 Gemeentewet
Veiligheidsregio's	Wet op de Veiligheidsregio's
Wet op de lijkbezorging	
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (WvGGZ)	
Overige bevoegdheden	

Bron: Nederlands genootschap van burgemeesters: www.burgemeesters.nl/bevoegdheden

Bijlage 2: Samenwerkingspartners

Politie

De politie werkt op basis van de Politiewet uit 2012. Deze wet beschrijft het functioneren van de politieorganisatie.

De Politiewet omschrijft de taak van de politie als volgt:

De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegd gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven.

De politie zorgt dus dat burgers de wetgeving naleven door op te treden tegen overtredingen en misdrijven. Daarnaast beschermt zij iedereen die in Nederland woont of verblijft en verleent zij hulp aan mensen die deze nodig hebben. Kortom, de politie ordent de samenleving door ontsporingen – van burenruzies tot het optreden van criminele groeperingen – te bestrijden. Op lokaal niveau treedt de politie op onder het gezag van de burgemeester als het de openbare orde betreft. Waar het gaat om strafrechtelijke handhaving, treedt de politie op onder het gezag van de officier van justitie.

Olst-Wijhe valt onder de eenheid Oost-Nederland en basisteam IJsselland Zuid (Deventer, Raalte en Olst-Wijhe).

Openbaar Ministerie

Hoofdtaken van het Openbaar Ministerie (OM) zijn opsporing en vervolging van strafbare feiten, en de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen. Voor opsporing werken zij nauw samen met de Nationale Politie en bijzondere opsporingsdiensten, waarbij de officier van justitie leider van het opsporingsonderzoek is. Het OM is de enige instantie in Nederland die verdachten voor de strafrechter kan brengen. Maar zij kan strafzaken ook zelfstandig afdoen door het uitbrengen van een strafbeschikking of een transactie.

Driehoek

De burgemeester is belast met de handhaving van de openbare orde in haar gemeente. Samen met de officier van justitie en de politiechef vormt de burgemeester de gezagsdriehoek. In dit overleg worden afspraken gemaakt over de inzet van de politie op de lokale prioriteiten en de aanpak van criminaliteit. Bij het handhaven van de openbare orde bedient de burgemeester zich van de onder zijn gezag staande politie (art. 172 Gemeentewet en art. 11 Politiewet 2012). De burgemeester legt over het door hem uitgeoefende gezag verantwoording af aan de gemeenteraad (art. 15 Politiewet 2012).

Samen met Deventer en Raalte voeren we vier keer per jaar driehoeksoverleggen, waarin tenminste ieder jaar het jaarverslag van de regionale politie vastgesteld wordt en eens per 4 jaar het regionale beleidsplan voor de eenheid Oost-Nederland. Via de regioburgemeester worden we betrokken in

het proces dat de landelijke politie prioriteiten tot stand doet komen en zijn we betrokken bij de indeling van bijvoorbeeld basisteams.

RIEC

De tien RIEC's (Regionale Informatie- en Expertisecentra, onze gemeente valt onder het RIEC Oost-Nederland) en het LIEC (Landelijk Informatie- en Expertisecentrum) ondersteunen partners bij de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Met als doel samenwerking te stimuleren en de overheid en maatschappij weerbaarder te maken om zo ondermijning tegen te gaan.

De RIEC's en het LIEC helpen overheidsdiensten en de maatschappij om criminele ondermijning van de samenleving te stoppen. Dat begint op het lokale niveau waarbij de RIEC's een belangrijke rol vervullen. Het LIEC ondersteunt de RIEC's daarbij op verschillende vlakken zoals kennisontwikkeling, juridische ondersteuning, communicatie en ICT. Het RIEC-LIEC-netwerk richt zich met name op:

- Vergroten van bewustwording bij de overheid en private partijen over de problematiek van ondermijning;
- Ondersteunen en versterken van samenwerking binnen de overheid en met publiek-private partners;
- Delen van kennis en expertise op het gebied van de aanpak van ondermijning.
- De RIEC's en het LIEC vormen samen een landelijk dekkende netwerkorganisatie.

Veiligheidsregio IJsselland

Olst-Wijhe is onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland. De organisatie bestaat uit brandweer, crisisbeheersing, rampenbestrijding en de geneeskundige hulpverlening in de regio (GHOR). Alle Nederlandse gemeenten vallen onder veiligheidsregio's en betalen (samen met het Rijk) mee aan het onderhouden en ontwikkelen van de organisatie.

De veiligheidsregio werkt aan het voorkomen en beperken van risico's en het bestrijden van incidenten.

In onze gemeente zijn vier brandweerkazernes (Olst, Wijhe, Wesepe en Welsum) aanwezig. De kazernes zijn in beheer bij de gemeente. Bij opschaling of specialistisch optreden zoals duiken, werken op hoogte en grootwatertransport, worden echter ook eenheden afkomstig uit andere gemeenten (van binnen- en buiten de regio) ingezet.

De burgemeester is portefeuillehouder openbare orde en veiligheid. Ze heeft zitting in het Algemeen Bestuur (AB) van de veiligheidsregio en werkt mee aan de besluitvorming in deze organisatie. Conform de Wet Veiligheidsregio's is de burgemeester gezagsdrager bij brandweerinzet en opperbevelhebber in geval van (de vrees voor) het ontstaan van een ramp. De burgemeester kan ook de regionale ambulancevoorziening aanwijzingen geven in het kader van de handhaving van de openbare orde en is verantwoordelijk voor informatievoorziening richting inwoners.

De gemeenteraad stelt ten minste eens in de vier jaar de doelen vast die de gemeente betreffende brandveiligheid en werkwijze en kwaliteit van de brandweezorg nastreeft. Voorafgaande aan de vaststelling van het beleidsplan overlegt de burgemeester met de raad over het ontwerpbeleidsplan. De raad krijgt de ontwerpbegroting toegestuurd alvorens deze in het AB wordt vastgesteld en kan hierop haar zienswijze indienen. De jaarrekening en het jaarverslag worden toegezonden aan de raad.

Zorg- en veiligheidshuis

Voor een kleine groep mensen met (ernstig) risicogedrag en waar de problemen zich aan het opstapelen zijn, is zorg nodig. Passende zorg om hen weer zo goed mogelijk mee te laten doen in de samenleving. Dat betekent het organiseren van zorg voor en het creëren van veiligheid voor zichzelf, hun omgeving en de samenleving. Om dit te kunnen bereiken is de samenwerking tussen zorg -en veiligheidsdomein van groot belang. Sommige problemen van mensen zijn zo complex dat er geen oplossingen zijn in de dagelijkse aanpak van zorg of veiligheid alleen. Dan is er een overstijgende aanpak en samenwerking nodig om tot een doorbraak te komen. Het Zorg- en Veiligheidshuis IJsselland is de plek waar experts op het gebied van straf-, bestuur-, en civielrecht, sociaal domein en zorg samen komen. Hier wordt met aandacht en zorg, alle informatie vanuit de verschillende domeinen uitgezocht en geduid. Dit is de basis om actie te ondernemen en een overstijgende aanpak op zorg en veiligheid te schrijven die past bij iemands leven.

Het Zorg- en Veiligheidshuis IJsselland is een netwerkorganisatie voor de IJssellandse gemeenten waarbij straf- en zorgpartners en gemeenten samenwerken om te komen tot een keten overstijgende persoonsgerichte aanpak bij complexe casuïstiek. De organisatie wordt bestuurd door een stuurgroep, bestaande uit bestuurlijke partners uit de deelnemende gemeenten, justitiële partners en zorgpartners. Het Veiligheidshuis kent meer dan dertig ketenpartners.

Overige

Naast bovengenoemde partners werken we met een groot aantal actoren samen aan veiligheid. Hierbij valt te denken aan de woningbouwvereniging, zorgverleners, de belastingdienst, het UWV, Douane, Waterschappen, Rijksoverheid, de provincie, maar ook bijvoorbeeld dierenasielen, welzijnsorganisaties en jongerenwerk. Samen houden we onze gemeente prettig leefbaar en bovenal veilig.